

tőiségével a szimbólumok nagy átfogó jelentésvilágába emelkedik, arra már utaltunk. Bizonyára ez a költőiség, a hangulat gyöngéd varázsa okozza azt az érdekes tényt, hogy mindkét cikk írója az „Isten rabjai”-t tartja Gárdonyi legkiemelkedőbb, egyetlen nagy művének. Pedig hát a tudatos leegyszerűsítést, romantizálást, idillbeoldást éppen úgy ki lehetne mutatni ebben is, mint másutt. A magam részéről egyáltalán nem tartom ezt a munkát a középkori regénynek — bár Kodolányinál sokkal közelebb jutott a kor lelkéhez. Nem kisebbiteni akarom ezzel az értékét, csak rámutatni arra, hogy ennek a műnek esztétikai alapját elfogadva, semmi okunk kisebbitnek mondani a másik két történeti regényt, vagy a társadalmi regények javát, s a nagy novellásoköteteket sem. Bizonyos, hogy Gárdonyi nem par excellence realista; de még kevésbé naturalista. A „teljes valóságot” — emberi, magyar és személyes valóságot — a maga módján akarta adni. De tisztában kell lennünk vele, hogy pl. az ú. n. „népi irodalom” magyarságlátása épúgy nem teljes és kielégítő, mint Gárdonyi idealizálása. Emberek vagyunk, a művész is az; az élet teljes valóságát csak tapogatjuk, körüljárnakaljuk, de egészében meg nem foghatjuk. De ebben a teljes valóságban föltétlenül benne van a valóságon-túli elem is, s nem a rosszabb részt választja az a művész, aki e mellé kötelezi el magát.

Ismételjük: nem annyira vitatkozni akartunk két jeles esztétikusunkkal, mint inkább továbbvivő gondolatokat adni. A probléma föl van vetve: szembe kell néznünk vele. Esztétikailag és erkölcsileg nem közömbös, milyen kép alakul ki a köztudatban nagyjainkról. Ha ennek a képnek hamis vonásai vannak, ki kell javítanunk, másikat illeszteniük a helyükbe. De — amennyire embernek megadatott — az igazit!

Kardos Klára

KÖNYVEK

AZ EMBER ÉS A HANG; Fodor József.
— (Új Idők kiadás.)

A cím alatt a kötet keletkezési idejét jelzi a költő: 1945—1947. Ebben az esetben a két évszám nem pusztán irodalomtörténeti megjelölés, hanem a kötetben szereplő versek javarészeinek ihlető forrása is. Fodor József legújabb kötetében szinte minden vers közvetett kapcsolatban van az idővel. Főproblémái: a kor, amelyben élünk, vagy helyesebben szólva, — mert jórészt „alkalmi” versekről van szó — a kor, amelyet ez a két évszám határol és saját életkora: az ötvenedik évéhez közeledő költő küzdelmei.

Fodor költészetének alapélményei — már az első kötetek óta — a költői hivatás. A kor, a társadalom problémáihoz is ezen keresztül jutott el, érdekes, paradox módon. Kezdetben a társadalomhoz való viszonya egyetlen aktusban nyilvánult meg: a költő jogait védte a társadalommal szemben, ostorozó hangon. Később ez a magatartás prófétai szereppé szélesült. A költészet bajnokából a társadalom keményszavú bírója és lánglelkű útmutatója lett. A statisztika bizonyára igazolná benyomásunkat, hogy egy magyar költő sem írt annyi imperatívuszt, mint Fodor.

A költemények másik csoportját sem annyira az ötvenéves férfi, mint inkább az ötvenéves költő problémái foglalkoztatják. A költői hivatás olyan problémái, amelyek csak most érlelődtek meg, a költő életének negyedik évtizedében, vagy amelyeket a nagy történelmi és társadalmi események vetettek fel — igazolva Fodor József harcos, megalkuvásnéküli költői és emberi magatartását:

Dúlva, sírva, egyberivallva,
Szálljon a száj minden hatalma;
Mín eddig gond és fék kapcsa várt,
Tépd, szív, a zárt!

Fodor kötetének ez a tartalmi újdonsága és itt a leghitelesebb, a költői hivatás tépelődéseinek: a gyakran ellentmondó rapszódikus felvillanások őszinte kifejezésében:

Fegyvereid pihennek csöndesen,
Nagy fények magukban alszanak;
Pihenj, neked is jó a pihenés;
Hangozzanak a kérkedő szavak.

A tartalmi újdonság mellett, vagy inkább ennek következményeként egy bizonyos formai átalakulás is észrevehető Fodor új kötetében. Mennydörgő hangja egy

kissé lehiggadt, zabolátlan heve mérséklődött, zuhatagszerűen ömlő, egymásbaolvadt képei tisztultak, a bőven áradó dikciók szerkezete áttekinthetőbb lett és gyakran klasszikus egyszerűséggel szólal meg:

Unom már a kimért világot,
Szemem egy nemvoltért eped,
Szeretnék kifutni mindemből,
Csudát várok, örületet.

A történelmi és társadalmi jelenségekre reagáló verseiben is lényeges változás mutatható ki — a hasonló tárgyú korábbi költeményeihez mérve — a tartalmi újdonságon felül. Az első kötetek tárgyaltalan szenvedélye, lobogó nosztalgiája után a harmincas évek derekán erős társadalmi líra jelleget öltött Fodor költészete. A kor, a társadalom kérdései kezdetben csak egy-egy strófában, költeményben jelentkezett, később mind gyakrabban és egyre konkrétabb formában. Ez a konkrétizáltság valósággal betetőződik legújabb kötetében: itt már egész ciklust kitöltő alkalmi költszettel találunk: megnevezett, aktuális eseményekkel foglalkozó verseket. (Külön vers szól az atombomba lehullásáról, az inflációról, március 15-ről, a köztársaság kikiáltásáról, a köztársaság kikiáltásának évfordulójáról, a békeszerződésről, karácsonyról, a Bródy-társaság alapításáról és egy lap újraindulásáról stb.) Ezekre a versekre nem mondhatná senki, hogy nem a „való élet problémáit” tárgyalják, mégsem érnek el különösebb hatást és valószínűleg akkor sem érnének el, ha szélesebb rétegekhez is eljutnának. Talán azért nem, mert ebben a ciklusban a külvilág jelenségei csak felületes kontaktusba kerülnek a költővel: csak az agyáig és az indulataihoz jutnak el, de nem rázzák meg egész emberi valóját. Még mielőtt magába szívhatná a jelenségek mögött rejlő teljes valóságot, máris reflektál a külső benyomásokra: többnyire szatírával, elkeseredett áttökkel, vagy ódai elragadtatással.

Érdekes, hogy ezek a tartalmilag a mindenkori mához tapadó versek, formai tekintetben milyen tradícióstisztelők. Komlós Aladár írta egyszer Fodorról, hogy szereti a klasszikusok megszentelte formákat. Néhol valóban úgy érezzük, hogy a múlt század klasszikus politikai költészetének egyenes folytatója, de legközelebbi rokonai a magyar prédikátorköltők. A formai finomságokat félredobó szilaj indulat, a

vulkánikusan kitörő patetikus dikciók, etikai tüze, puritánsága, ószövetségi képei, archaikusan zengő átkai és panaszai mind a prédikátorok költészetét idézi.

Meg kell még említenünk a kötet *Erdő — mező* c. ciklusát. Ennek a ciklusnak a strófái fölidézik azt az élményt, amit Fodor életművének legnagyobb értékei adtak. (Április 4, reggel: November végén; Utóhang.)

Vargha Kálmán

ORVOSOK, KURUZSLÓK, ERETNEKEK.
Alexis Carell könyve. — (Révai kiadás.)

Az orvostudomány fejlődésére az évezredek során a szintetikus és analitikus rendszer váltakozása, nemes vetélkedése, nem ritkán kíméletlen harca nyomta rá bélyegét. Hatalmas egyéniségek, kontár kuruzslók és a természettudomány eretnekei töprengenek, fáradoznak vagy csak mesterkednek az emberiség egészségének védelmében. A mai orvostudomány gyökérszálai — nem számítva a kínai, kb. 5000 éves hagyományt — Hippokratesig nyúlnak vissza. Az ő tanai, általános elvei élő-elevenek, legfőbb vonásaiban teljesen korszerűek. Hippokrates — akiben kiteljesedett a görög gondolat — teljes szintézisben szemléli az ember személyiségét.

A szintézis és analízis kettős véglete között ingadozva, jutott el az orvostudomány Pasteur kóroktani felfedezésével az analitikus irányzat véglegesnek tetsző győzelméhez, melytől megmámorosodott. Szelleme tisztán a kísérletezés és szétbontás útjára terelte. A biológia és szétbontás során örömmel köszöntötte a sejten az életegységet, anyagelvű törekvésében, s nem kis elbizakodottsággal az életegység létrehozásán fáradozott, mikor a további szétbontással rádöbbsz az ultravírusokra. A fizikában a molekuláig, az elektronig, protonig és a photonig, az atomok szétbontásával a rádióaktív sugárzásig, az anyagi jellegzetességtől elkülönülő tiszta energiáig jutottak el; tehát az anyag — elvesztette anyagszerűségét — sugárzó erőben mutatkozik meg és a sugárzó energia anyagszerűvé változhat. Ezzel a felismeréssel az életegység gyökérszálai még mélyebbre fúródtak, a lemérhetetlenbe és anyagtalomba. A pszichikai jelenségek legkisebb elemét a quantumban jelölték meg. Az analitikus irányzat, minthogy szorosan az anyaghoz

tapadt, szétbontotta az embert; szervekre, sejtekre, nedvekre tagozta, külön-külön vizsgálta; a kiválasztott vagy kiosztott feladatot megfejtette, ismertette, közben kitermelte a középszerű tudósokat, a partiális ismeretekben jártas mestereket, akik már nem látták, de nem is láthatták meg az egészet, saját rész tudományuk fáitól az erdőt.

A materializmushoz tapadó analízis nem tudta beváltani a kitűzött nagy feladatot, hogy az élet titkát és anyagi eredetét megfejti, mégis vannak vitathatatlan érdemei. Laboratóriumi kutatásai lehetővé tették a fertőző betegségek megelőzését; vaccinák és szérumok igazolják a kutatás helyességét. Ma már kevesen halnak meg fertőző betegségekben — ez a biológiai laboratóriumok érdeme. A chemoterápia is felmutat néhány értékes úgy gyógyszerrel vagy bizonyos szervi megbetegedések kivizsgálásához szükséges, csodálatos vegyszert.

Az analízist tehát nem nélkülözheti a tudomány, de az öncélú analízis csak kaoszt teremt, az irányzatos analízis pedig szükségszerűen zsákutcába jut.

A szintézis szelleme sem jelentkezett mindig tisztán. Időnkint elszigetelődött, önimádatba fulladt, fellegjáró, álmodozó egyéneket és irányzatokat teremtett, kontárokat, kuruzslókat, rajongókat és bolondokat, akik elzárkóztak az analitika nyilvánvaló eredményei elől, mereven tagadták még a tényeket is, nevetségessé váltak s irányzatosságuk vagy népszerűségre vágyó önzésük miatt egyoldalúvá. Az analízist elvetették, a szintézist meg sem közelítették.

Mialatt a hivatalos orvostudomány a betegségek okait és tüneti gyógyszereit fűrkézi, maga a betegség titok maradt. Kevesen gondolnak arra, hogy a tünetek összessége, tehát maga a betegség, a harmóniájában megbontott embernek, magának a személyiségnek — melyből két azonos nincs a világon — visszahatása a megbomlott összhang helyreállítása. Beteg szervek, mechanizált vizsgálati módszerek, tünetek, szubjektív panaszokat enyhítő gyógyszerek stb., azok a tényezők, melyek elhomályosítják a beteget és annak személyiségét. Ez az orvostudomány zsákutcája.

Nagy vonalakban ezeket a kérdéseket öleli fel a könyv. Carrel mindössze kilenc oldalnyi remek tanulmányt írt, s

mint az Ismeretlen emberben, most is hitet tett a szintézis mellett. Maga a most megjelent könyv is a szintézisen fáradozik. Tizennégy orvostudóst szólaltat meg, az orvostudomány szerteágazó irányzatának egy-egy megszemélyesítőjét. Rendkívül érdekesen bontakozik ki az egymással ellentétes irányzatú tanulmányokból az egységes, összefogó gondolat. Nem vitatják a biológia értékét, a megismerés szükségességét, hasznosnak és fontosnak tartják a további fejlődését, de megtagadják tőle a kizárólagosságot, mellyel az életet és az embert csak materiális szempontok szerint analizálja. Az orvostudománynak — ha ki akar szabadulni a zűrzavarból — függetlenítenie kell magát a rendszerektől és szempontoktól, nem szolgálhatja ki őket és nem szolgáltathatja ki az „embert” egyetlen rendszernek sem, legyen az vitalista, mechanista, materialista vagy spiritualista. Minden rendszer — börtön, melynek kötöttségei vannak. Fel kell tehát teljes egészében deríteni az ember életének törvényeit: a lélek, az értelem és szervezet törvényeit. Nem külön-külön, egymástól különválasztva, hanem összefüggő egészben, ahogyan ez a három együttesen jelenti a személyiség teljességét. Az igazi megismerés céljából tehát újra össze kell rakni a darabokra tördelt embert s akkor ez a megismerés megnyitja az utat az igazi orvoslás előtt, mely védelmet jelent az egyednek a szervi bajokkal szemben csak úgy, mint a szellemi elsatnyulás ellen is.

Ez a szintétizáló törekvés — mely minden gyógyítóerőt, a misztikustól a chemoterápiáig, a beteg szolgálatába akar állítani —, a könyv vezérfonala. A felsorakozó tanulmányok nem szűkölködnek izgalmakban, érdekességben és tarka ismeretanyagban. Ez utóbbinak értékelése az olvasó felkészültségétől függ, mert a tanulmányok igényesek és széles ismeretkörre alapoztak.

„A csoda és az orvos” című fejezet Krisztus csodáiról, a lourdesi gyógyulásokról és a Lourdesban működő orvosi irodáról szól. Pierre Merle tárgyilagos tanulmánya külön értéke a könyvnek. A század elején még visszautasították Franciaországban a csodálatos gyógyulásokat tárgyaló doktori értekezéseket, de a harmincas évben megtört a jég. Pierre Mauriac tanár 1931-ben már előadást tar-

tott a bordeauxi Orvos és Sebész Társaság ülésén. Ezekre a gyógyulásokra — mondotta — semmiféle magyarázatot sem tudok adni. Természetesen Mauriac tanár nem áll egyedül véleményével. A gyógyító hittel szemben eleddig kudarcot vallott az értelem; a biológia is riadtan áll a megismerhetetlen előtt.

Értekes könyvvel gyarapodott a magyar könyvpiac. Európa szellemi és idegközpontja a biológiában már kiértékelte a materialista kutatás csődjét, a bölcseletben pedig a rendszerek korlátozó és megkötő jellegét s mintha új egyenlőséget, testvériséget és szabadságot követelne, ezúttal az orvostudományban, a testnek, léleknek és szellemnek. Az egészség meghódítása — mondja Carrel — nem elegendő, az emberiség tökéletesedését kell elérnünk. Mert az élet minősége sokkal fontosabb, mint maga az élet.

Kalló Ferenc

LÁGEREK NÉPE. *Orkény István* könyve. — (Budapest, Irod. Intézet, 1947.)

Orkény István könyve — a szociográfiának egy új, érdekes változata — a társadalom vérkeringéséből kiragadott, minden külső hatástól elzárt, maga erejére utalt réteg: a hadifoglyok fejlődését és a bennük végbement változást kívánja ismertetni. És azt keresi, hogy ez a véletlenül egymás mellé sodort tömeg, a magyar társadalomnak ez az akaratlan képe egy láger vízceppjében, hogyan lesz majd kovásza, megváltozva a szenvedésekben, az újjáépítő nemzetnek.

Kitűnő lélektani érzéssel mutatja meg Orkény, mint jutottak az éhhaláltól való rettegés miatt egy kezdeti, úgyszólván ősi állapotba a hadifoglyok, miként vetettek el minden társadalmi és erkölcsi gátat. Eddig az ősemberi mélypontig kellett eljutniok, hogy újra indulhassanak. Az élet színvonal javulásával, a megnyugvással megkezdődik életük egy új szakasza: a fásultságból, teljes közönyből, az „éhségpánikból” kiemelkedik az emberi öntudat, és megkezdődik a munka. A fejlődés e pontból már egyenesen halad tovább. Az emberek különbözősége osztályokat teremt s így szakadnak külön csoportokba azok, akik dolgoznak és azok, akik nem dolgoznak. Az új berendezkedés a munka alapján indul el. A munkában találkozik egymással a sok részre tagozódó fogolytársas-

dalom, elvetik a társadalmi és faji korlátokat, s megindulnak a demokrácia útján. Az élet színvonal — és az életlehetőségek — megváltozása folytán a mindennapon túli „többletre” is tudnak már gondolni. Színjátszás, műsoros előadások segítségével igyekeznek elérni régi, otthoni emlékeikhez, — de mindez még nem képviselhet magasabb értéket, mert nem fakad népi vagy általános emberi élményből. A jóakarát nagyobb még bennük, mint a rendelkezésükre álló lehetőségek, s mivel önművelésre a légerek nem nyújtanak alkalmat, egymástól igyekeznek tanulni. Vannak, akik komoly eredményeket értek el, és felismerték a szellemi felemelkedés szükségességét. A „Lágerek népét” olvasva, önkénytelenül is a Bűn és bűnhődésbeli Holtak háza jut eszünkbe: a megtérő Raszkolnyikovok és a mindentől húzódozó, csak szabadulásra várakozó rabok. A megtérés és megtisztulás vágya itt sem általános, sokan nem látják be tévedéseiket, de nagyrészüket a hadifogság kemény iskolája mégis az új életforma, az új életcél felé irányítja.

Mindez azonban csak a könyv eszmei vonala. Orkény István kitűnő író, aki nemcsak a szociográfia adataival dolgozik, hanem remek alakokat mintáz meg, reálisan, tárgyilagosan és mégis érzékletes erővel mutatja meg a légerek életét. Stílusát, szemléletét egy nagy, életre szóló impresszió jellemzi, és a könyv nemcsak mint fejlődéstörténet, mint furcsa társadalomrajz érdekes és értékes, hanem mint írásmű is újabb szépprózánk jelentős alkotásai közé sorozható.

Bacsokay István

LE MAÎTRE DE SANTIAGO. *Henry de Montherlant* új drámája.

Csőppet sem érdektelen dolog, ha egy szerző maga írja meg új művének eredetét, szándékait és magyarázatát. A francia klasszikus irodalom jól ismeri ezeket a szerzői analíziseket, amelyek hol előszó, hol utóhang formájában voltak a támadás és védelem, vagy legalább is a megértés fegyverei a bírálók önkénye vagy a tömeg tompasága ellen. Henry de Montherlant új drámáját. Le maître de Santiago-t ilyesfajta írásköb keretezi, előbeszéde és utószava azonban nem zárják le a művet, ellenkezőleg tovább lendítik az értelmi spekuláció síkján. Vallomást tartalmaznak ezek az írások a műre és a szerző

magatartására vonatkozóan. Vallomást elsősorban arról a kettősségről, amely ennél az inspirációt váltó írónál oly gyakran megtalálható, vallomást a sokszor nyeglén férfias és általában hősi életszemlélet forrásairól, amely profán, sőt pogány megnyilatkozásában a sportbajnokok és torreadorok képét állítja a francia fiatalság elé, míg vallásos inspirációjának perceiben — a fölényes gúnyt visszafojtva — az exaltált lemondás lovagi eszménye és a szent alakjai körül tétovázik. Az életszemlélet az egyéni fejlődés bizonyos szakában változtathatatlanul látszó reaktív beállítottságot jelent, indítékai olyan sokrétűek, hogy nem is magyarázatként, csak érdekesség miatt emelhetünk ki Montherlant vallomásából két mozzanatot, amely a szerző magatartását világítja meg: Az egyik annak a nemesi családnak légköre, amelyből írónk származott s amelynek jelmondata így hangzott: „Csak a liliomokért!” A másik szintén családi hagyomány, nagyanyai részről a hisztériás elragadtatások janzenista hagyománya. Talán innen ered, hogy Montherlant azt olasz típusúnak nevezett vallásos élményen túlhaladva oly erős vonzódást mutat a spanyol miszticizmus és általában a spanyol lelki forma felé, amelyben legalább is feltételezetten és visszavetítve a janzenizmussal rokon elemeket vél felfedezni, s talán ez magyarázza meg egy régebbi vallomását: „Ha valaha a Kegyelem villáma rám sujt, abba a vonalba állnék, amelyet hajlandó lennék a kereszténység szívéből fakadó vonalnak nevezni... a hagyománynak abba a vonalába, amely az Evangéliumtól Port-Royalig vezet Szent Pálon és Szent Ágostonon át, s talán még Kálvint is érinti”. Csoda-e ezek után, ha a keresztény inspirációjú három dráma között, amelyeket Montherlant spanyol vonzódása autos sacramentales-nak nevez, ott találjuk a már megírt, de még közre nem adott színpadi művet a Port Royal-ról, s ha most megjelent drámája, Le maître de Santiago azt a kemény arcélt mutatja, amelyről spanyol szereplői ellenére is Franciaország egy másik, kevésbé ismert és kevésbé elismert hírnem arcúlatának elszánt és önző vonásai olvashatók le?

A könyvet Greco egyik képének fényképmásolata nyitja meg, amelyen a Liliosmos Lovag Istennek ajánlja a Szent Jakab Rend parancsnokát. A természetfölöttinek, a misztikus egyesülésre előkészítő bajtársi

gesztusnak ez az átszellemült hangulata nem is felel meg teljesen annak a történetnek, amelyet a dráma előad. Don Alvaro, a főhős a kasztíliai nemesember típusát képviseli, a 16. századbeli férfiúét, aki a világgal meghasonlottan pusztuló birtokára vonul és gögös magabizással adja át magát az életszentség nagy feladatának, amely az ő szemében a jó halált és a biztosított túlvilági utat jelentette. Nemcsak egy sajátágos férfi-klimax okozza ezt a meghasonlást. Az a nagy szerelem, amely a dicsőség, hírnév, királyi tekintély és Spanyolország nagysága irányában valaha eltöltötte a Szent Jakab lovagrend tekintélyes tagjának szívét, mindentől kiábrándulni kényszerült, a lovagságból, amelynek képviselői az amerikai zsákmányterület feltárásával mohó kalandorokká, kegyetlen embernyúzókká lettek, a királyságból, amely monarchista tekintélyét arra használta fel, hogy mind jobban elsorvassza a régi lovagi társadalom intézményeit, a hírnévből és dicsőségből, mert a királyi kegy egyre csak elkerülte ezt az okvetetlenkedő vénembert, ezt a zsörtölődőt. Így kerül Alvaro abba a lelkiállapotba, amikor már minden földi dolog veszélyezi, a család, a pusztuló vagyon. Pedig a család csak egyetlen tagból áll, Marianából, a leányból, akinek még eléggé el nem sorvasztott szíve szerelemre lobbant apja egyik barátjának fia iránt. Csakhogy ez a barát, ez a Don Bernal jól tudja, hogy a fiatalok házasságához meg kell szerezni az anyagi alapokat is. Ő maga öreg és szegény, legalább is annak mondja magát, s Alvaróra várna az a feladat, hogy életszentségi törekvéseit felfüggesztve áldozatot hozzon leányáért, és hogy elmenjen Amerikába, ahonnan egyévi kormányzóság után még becsületes módon is arannyal megrakódva térhetne haza. De sem baráti sürgetés, sem leányának kockán forgó boldogsága nem tudják Alvarót erre az elhatározásra bírni, a tervet visszautasítja, mint valami merényletet vagy sötét árulást. Bernal ekkor Marianával egyetértésben azt a csett szövi, hogy egy fiatal lovagot küldenek Alvaróhoz, aki mintegy a király kívánságaként szólítaná fel őt az amerikai útra a nagy jelszóval: Spanyolországnak szüksége van reád! Melyik lovag ne engedelmeskednék a király hívásának? Alvaro is meginog. De nem kényszerűen. Szívét egyszerre az elégtételt nyert hiúság jó érzése hatja át. Ebben a pillá-

natban azonban Mariana rohan be a tárgyalók közé, Mariana, aki a másik szobában a kereszt előtt térdelt s a cselszövés sikeréért imádkozva, mintha apját látná a Megfeszített helyén s egyszerre úgy érzi, hogy megcsúfolt apja segítségére kell sietnie: „Törjön össze inkább az életem és minden reménységem, mintsem hogy téged becsapva lássalak, kijátszva az én hibámból!” A közvetítő lovag elképedve távozik, apa és lánya együtt maradnak az érdemek kölcsönös elismerésének és az áldozathozásnak magasztos hangulatában, amikor is Alvaro elhatározza, hogy kolostorba vonul s lányát is meggyőző szavakkal veszi rá, hogy élete megoldását a karmeliták között keresse.

Tisztavonalú dráma ez, felépítését, megszövést tekintve Racine-i értelemben. A hatás azonban nem egyértelmű. Ab ábrahám gesztus, a gyermek feláldozása az apa életszentségének kedvéért természetfölötti motivációja ellenére sem tud teljesen megnyugtatóni. Mintha az apa szent

önzésében Montherlant felcsillantana egy szemernyi iróniát. De ezen kívül is túlsok a földi gyűlölet, túlsok a kevély megvetés Don Alvaro magatartásában. Az is zavarólag hat, hogy ez a gyűlölet vagy megvetés nem is egészen történeti jellegű. Vagy nem a háborgó Montherlant-t halljuk ki ezekből a sorokból: „Belefáradtam az állandó szétszakadásba, amely fennáll köztem és a környező dolgok között. Belefáradtam a felháborodásba. Más emberek közt szeretnék élni, nem ravaszok, csirkefogók és hülyék között. Azelőtt a hódító mocskolt be minket, most bemocskoljuk önmagunkat, csak a dráma menete változott. Mért nem is haltam meg Granadában, amikor még szeplőtelen volt a hazám? Mért éltem túl a hazámat? Mért is élek?” De ha ezek a szavak valóban önvallomást jelentenének, nem lenne-e túlságosan szörnyű az a válság, amelybe ország és író belezuhant?

Semjén Gyula

Délkelet-Európa félhivatalos katolikus hírügynöksége a

MAGYAR KURIR

Szerkesztőség: BUDAPEST, IV., FERENCIEK-TERE 7.

Igazgató-főszerkesztő: JÁMBOR DEZSŐ.

AZ „Osservatore Romano”, a Vatikán Rádiója és a

„NCWC News Service” budapesti szerkesztősége.

AZ
ÉLET KÖNYVKIADÓVÁLLALAT

kiadásában az ÚJ EMBER kezdeményezésére megjelent

THORNTON WILDER :

SORSOM AZ ÉG.

A világhírű amerikai író izgalmas, mély, modern remeke. Bolti ára félvászonkötésben 28.— Ft.
Pontértéke 190 ip.

KÁROLYI AMY :

KÖRHINTA.

Lebilincselő, elragadó, bájosan költői, mély és igaz mesék gyerekeknek, gazdag képanyaggal.
Bolti ára 15.— Ft.
Pontértéke 130 ip.

KUNSZERY GYULA :

FANYAR MOSOLY.

A kiváló költő népszerű, humorista versei, költői levelei, balladái. Sajtó alatt, bolti ára kb. 8.— Ft.

**XII. PIUS PÁPA ÉS ROOSEVELT
LEVELEZÉSE.**

Korunk döntően izgalmas, alapvető dokumentuma. Sajtó alatt, bolti ára kb. 12.— Ft.

Ezeket a könyveket a t. Olvasók és Előfizetők a rendes bolti áron is megrendelhetik, mégpedig azzal a kedvezménnyel, hogy a megrendeléskor a bolti ár felét kell fizetniük, a fennmaradó részt pedig két egyenlő részletben január 5-ig és február 5-ig az Új Ember kiadóhivatalában, postautalványon, vagy 7979. sz. Új Ember Kiskönyvtára c. csekk számlán.

ARANY, EZÜST, ÉKSZER
VÉTEL, ELADÁS

Kehely, ciborium, szentségtartó
nagy választékban.

Dr. BAJMÓCZINÉ WINTERMANTEL TERÉZ
Budapest, VII., Rákóczi-út 10., I. 2.

**HA FÜGGETLENÜL AKARJA
KIALAKITANI EGYÉNI VÉLEMÉNYÉT,
NEM NÉLKÜLÖZHETI AZ**

Uj Ember

**KATOLIKUS HETILAP
TÁJÉKOZTATÁSÁT**

***KAPHATÓ
MINDENÜTT***

KIADÓHIVATAL: IV., FERENCIEK-TERE 7.